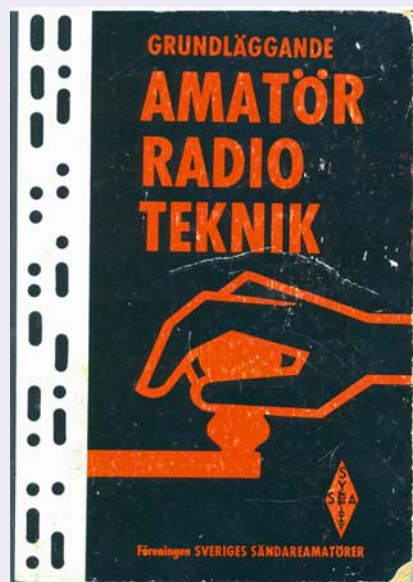

The HANDBOOK. Kanske den bästa boken i ämnet Radioteknik. Teori och praktik i skön förenig på engelska.

Radiotekniska handböcker

Amatörradio är en teknikhobby. Många är vi (även undertecknad) som primärt är radioamatörer för att det är en möjlighet för att utveckla teknikexperiment och kunskap. Jag skrev i förra månads spalt att tekniken kanske inte får vara ett självändamål utan det får gärna vara så att den teknik vi provar och implementerar skall vara nytta i vår hobby. Alltså inte tekniken för teknikers skull. Men samtidigt finns det många i våra led som säkert likt modelljärnvägsbyggaren har som högsta mål att se konstruktionen stående där och fungerande. När så det är uppfyllt går man vidare till nästa utmaning och projekt. Jag brukar med jämna intervall konstatera att "den dagen du tror dig veta allt är det lika bra att lägga sig ner o dö". Låter drastiskt och kanske inte rakt av applicerbart på oss människor. Personligen håller jag stenhårt på att det finns en utveckling och en möjlighet till nya kunskaper och utmaningar varje dag.

Därför vill jag i månads spalt återkomma till ett ämne som med ojämna mellanrum förekommit i QTC. Att dra en lans för vidareutbildning och i det här fallet den litteratur som finns i ämnet.

En snabb titt i SSA:s hamshop (och även andras) utbud av litteratur för oss radioamatörer ger vid handen att utbudet milt uttryckt är digert. Trevligt – Att som far min brukade säga "böcker är dina bästa vänner, även då dom vänder dig ryggen".

Som sektionsledare för sektion radioteknik skulle man kunna tänka i termer av att publicera en radioteknikhandbok på vårt eget språk. En bok som skulle kunna vara ett komplement till utbildningsboken "Bli Sändareamatör". En bok som även kompletterar vår Trafikhandbok. En bok som tar över tekniken där dom andra böckerna slutar. Då jag varit synnerligen aktiv vid framtagandet av båda dessa ovan böcker vet jag vad det innebär av arbetsinsats och uppoffring. Mycket väl värt dock tiden för just dom två. Detta då något reellt vettigt och tidsanpassat alternativ inte finns för att användas i certifikatsutbildningen. Så tills den dagen kommer då vi kan motivera en publikation av typen "Radioteknikhandboken" på svenska vill jag med båda händer peka på det som finns på den internationella marknaden. Då de flesta (fler och fler) behärskar det engelska språket i dagligt tal så ter det sig mest naturligt att titta åt det hållet. Noterar dock att våra vänner i Tyskland har en formidabel störtflod av mycket välgjorda böcker i ämnet så måste vi med ett sting i hjärtat lämna dessa orecenserade. Förr om åren var teknisk litteratur på tyska legio i den svenska ingenjörsutbildningen. Så är det dessvärre inte idag, då engelskan är förhärskande språk.

Först dock en liten titt på den litteratur som tidigare haft tillgång till på Svenska men som idag primärt får stå på nostalgihyllan i alla fall i undertecknads bibliotek. Vad sägs om **Radioteknisk Handbok (del I o II)** av Eric Andersén. Dessa böcker

Ett väl tummat exemplar av boken "Grundläggande Amatörradioteknik" från 1970 ur undertecknads bibliotek.

kom ut 1951 och vände sig primärt till radiohandlare och servicemän. De grundläggande teknikbegreppen är ju lika idag och kan vara kul att läsa om man gillar att läsa på gammalsvenska. Här vimlar det av förklarliga skäl av kopplingar och beskrivningar baserat på dåtidens aktiva komponenter som elektronrör. Så upp i hyllar med dom så länge. Vem har inte stött på den gamla klassikern från SSA:s förlag "Grundläggande Amatörradioteknik" som kom ut på 60-talet. Även den en god bok som väcker viss nostalgisk återblick. Här har elektronrören börjat få ge plats för en och annan transistor. En viss framgång alltså.... Den vid det här laget 10 år gamla boken "Koncept för amatörradiocertifikat" av Lennart Wiberg har jag tidigare skrivit om. Det är en uppriktigt sagt förbaskat bra bok som inte borde saknas i någon radioamatörs bokhylla (och för all del även uppslagen på skrivbordet). Skaffa den för all del nu innan det är för sent genom SSA:s Hamshop.

Ovan nämna böcker har väl i princip haft som primär uppgift att vara läroböcker i ämnet radioteknik i samband med utbildning till avläggande av amatörradiocertifikat. De praktiska tillämpningarna och konstruktionsbeskrivningarna lyser i princip komplett med sin frånvaro. Som gammal utbildare, instruktör och skribent, inte bara här i QTC, hyllar jag gärna principen "learning by doing". Alltså teori i all ära, men att praktiskt tillämpa sina kunskaper ger en oslagbar kunskapsinläring.

Därmed kommer vi osökt in på denna spalts huvudattraktion nummer 1: "The ARRL Handbook for radio communications" . . .

Man kan ha synpunkter på att boken är på engelska och skriven i USA för kanske primärt amerikanska radioamatörer. Så sant så, men bokens innehåll kombinerar på ett utmärkt sätt teori och praktik för förkovran i tekniken för oss radioamatörer. Vän av ordning kanske drar sig till

KONCEPT av Lennart Wiberg har 10 år på nacken. Men den är fortfarande en god teoribok i ämnet Radioteknik. Finns fortfarande att köpa genom Hamshop.

minnes att jag för några år sedan även recenserade denna bok. ”Repetition är kunskapens moder” och även om boken kommer ut i nyupplaga varje år så är den reviderad och efter några år är det alltså värt att ta en ny titt på denna goda karamell. Själv har jag flera utgåvor i mina hyllor (den första från 60-talet). Kapitel 1 – 2 är rena informationskapitel för den som är nyfiken på amatörradio och hur man blir radioamatör. Kan väl vara kul för den som hittar denna bok på biblioteket och kanske inte redan är radioamatör och som genom den spännande tekniken undrar hur man skulle kunna ha glädje av den ”on air”.

I kapitel 3 går man in på ett mycket viktigt ämne

– SÄKERHET. Det är inte bara i amerikansk litteratur som man som skribent måste ”cover your ass” genom att tala om för folk att det kan gå riktigt åt skogen om man inte ser upp. Det handlar dock inte om att bara säga ”nu har jag varnat dig så skyll dig själv om du gör bort dig”. Det **ÄR** viktigt att ta säkerhetsrisker med elektricitet, strålning och mastklättrande på allvar. I Kapitel 4 börjar man så med dom grundläggande elektriska begreppen. Detta **är** viktigt att ta till sig och förstå. Det är lika viktigt som att kunna de fyra räknesätten innan man ger sig på mera avancerad matematik. Primärt för att man då har mera glädje av experiment och egenbyggen – dom praktiska tillämpningarna läggs bak i boken. Det **är** lätt att med bara denna bok bygga upp en komplett egenbyggd amatörradiostation. Allt från nät-aggregat till rigg, mätinstrument till för all del antenner. Order ”project” förekommer i bokens innehållförteckning på ett otal ställen. Praktisk konstruktionsbeskrivning som dom flesta med lite ”jävlar anamma” kan realisera. För ordningens skull måste jag väl skriva att VHF/UHF-konstruktioner kanske inte lyser med fullständig frånvaro. Men det finns böcker som fokuserar mera på detta kära ämne. Kortvågsradio är det primära ämnet för förkov-

ran i denna bok.

Personligen återkommer jag gärna till de möjligheter som digitalteknik ger oss radioamatörer på fler och fler områden. Ej heller i denna bok kommer detta intresse till korta. Det intressanta modulationssättet DRM (Digital Radio Mondial) får sig en duvning liksom de möjligheter som går att exploatera med sk WLAN (Wireless Local Area Network). Eller vad sägs om att fjärrstyra en radiostation via en trådlös nätverkslänk på 13cm bandet. Protokollet är IEEE 802.11 och utrusningen kan köpas billigt i närmaste datoraffär. En nykter och hanterbar genomgång av DSP-tekniken finns även med. Tekniken är inte ny för all del, men det kan vara vettigt att få en grundläggande duvning.

Om man nu inte gillar detta digitala i allt så är det skönt att se att handboken även beskriver en hel del enklare projekt. Eller vad sägs om en spännande liten enbands QRP CW-rigg på ett kretskort. Riggen kallas för ”highmite” och finns till och med avbildad på bokens framsida i färg. Helt digitalfri är denna rigg för all del inte. Den innehåller en mikroprocessor som CW-bugg. Mycket vettigt onekligen.

Bilagt med årets (2007) bok ligger en faksimilupplaga av QST från januari 1942. Inte bara radionostalgi utan ett intressant tidsdokument från tiden kring andra världskriget och det engagemang som radioamatörer skulle hantera. Handboken innehåller även en CD vilken i sin tur innehåller bokens alla artiklar i PDF-format. Mycket praktiskt att kunna söka efter ämnen, ord och innehåll direkt i PDF-läsaren som Adobe Acrobat Reader. Intressant nog är bilderna i dokumenten till skillnad från boken i färg.

Så om du är intresserad av radioteknik och vill skaffa en rimligt heltäckande och inte minst modern inspirationskälla i ämnet. Skaffa ARRL Handbook och uppfyll årets nyårslöfte om att bli en bättre elektroniker.

*Lycka till med alla dina föresatser
SMOJZT Tilman*